

SVÄTÝ ŠTEFAN PONGRÁC (druhá katechéza)¹ VARIANT A

DUCHOVNÉ RYTIERSTVO JE VÄČŠIE AKO TO SVETSKÉ

V druhej téme si predstavíme život sv. Štefana Pongráca. Téma je spracovaná v dvoch variantoch.

Cieľom variantu A je oboznámiť deti so životom sv. Štefana Pongráca. Pracuje sa tu s faktami zo života svätca. Variant B je zameraný viac na prepojenie textu Svätého písma a symboliky kňazského liturgického oblečenia. K obom variantom sú pripravené pracovné listy a tiež 1. časť komixu o sv. Košických mučeníkoch, ktorý autorsky zostavili Katarína Jantáková a Michal Orlický a bol uverejnený v časopise Rebrík (komix môžete použiť a nemusíte – je to dobrovoľné). Zároveň je na Vás, ktorý variant si zvolíte.

Veková kategória: 9 – 12 rokov (najmä deti, pripravujúce sa na prvé sv. prijímanie).

Pomôcky: historická mapa v tlačenej forme, farebné pero, pravítko, pracovné listy, Sväté písmo, (ak použijeme historickú mapu ako prezentáciu MS PowerPoint, nebudeme potrebovať pravítko a farebné pero).

Vvedenie do témy:

(Opakovanie) Deti, pamätáte si na príbeh Jožka, ktorý sa bál zomrieť násilnou smrťou? Pracovali sme s textom z evanjelia podľa Marka. Hovorili sme o blahoslavenstvách. Kto je dnes šťastný? Komu sa podarilo urobiť radosť rodičom, spolužiakom, kamarátom....?

(Vvedenie do témy) Deti, poznáte rytierov? Videli ste nejaký film o rytieroch? Kto sa hral na rytierov? Čo vieme o rytieroch, akí boli, čo alebo koho ochraňovali? Existujú dnes rytieri? Ako by sme ich nazvali?

Počúvanie spojené s aktivitou:

Jožko sa popoludní vrátil zo školy a už sa nevedel dočkať, kedy prídu jeho kamaráti. Dnes sa chceli hrať na bojovníkov. Vymýšľali si hru, v ktorej by niekoho zachránili. Zvyčajne sa rozdelili na dve skupiny, jedni budú „dobrí“ a tí druhí „zlí“. Občas sa s nimi zahrala aj Ema. Kedy už prídu, spytoval sa Jožko sám seba. Odrazu zazvonil zvonček pri dverách. Konečne sú tu. Raz dva sa rozdelili a hra sa mohla začať. Keď sa už dostatočne vyhrali, rozhodli sa rozšíriť zbierku svojich zbraní. Dali sa do vyrábania mečov z kartónov. Odrazu sa však strhla hádka, ktorá zbraň je účinnejšia, mocnejšia, dôležitejšia. Boli natoľko hluční, až svojim krikom prilákali Jožkovho otca. Ten vstúpil do izby a chvíľu ich sledoval. Keď si ho chlapci všimli, hneď sa ho začali vypytovať, kto z nich má pravdu. Otec sa šibalsky usmial a spýtal sa:

¹ Autorka katechézy: Zuzana Hovancová, metodička DKÚ Košice, Košická arcidiecéza

SVÄTÍ KOŠICKÍ MUČENÍCI Prípravný rok

- Jožko pamätáš sa na náš výlet v čase a priestore?
- Samozrejme, odvetil Jožko. Čo to má, ale s tým spoločné?
- Aký výlet? – dopytovali sa chlapci. Aby boli v obraze Jožko im stručne prerozprával udalosti, ktoré sa kedysi stali. Vybral aj mapu, aby im ukázal, kde sa to stalo.

Teraz už aj chlapci zvedavo hľadeli na otca a čakali, čo im povie. Otec začal rozprávať. Predstavím vám dnes jedného mladého muža, ktorý ako malý chlapec veľmi obľuboval vojenské hry a zábavy, keďže pochádzal zo šľachtického rodu. Volal sa Štefan Pongrác a narodil sa v roku 1583 v Alvinici na území dnešného Rumunska. Ako malý chlapec veľmi obľuboval vojenské hry a zábavy, keďže pochádzal zo šľachtického rodu. Vyrastal v katolíckej rodine, hoci Sedmohradsko v tom čase už nebolo čisto katolícke. Jeho otec si vytváral predstavu o jeho budúcnosti ako bojuje za pravú katolícku vieru na koni so šablou v ruke. Približne v čase, keď mal 10 rokov, poslali ho rodičia do jezuitskej školy v meste Kluž, kde získal základné a stredné vzdelanie. Vynikal v štúdiu vďaka svojmu rozumovému nadaniu a húževnatosti. V tomto prostredí zatúžil po rehoľnom povolaní. Pri čítaní životopisu sv. Ignáca z Loyoly pochopil, že duchovné rytierstvo je väčšie ako svetské. Cítil vo svojom srdci povolanie pre Ježiša. Rodičia však nesúhlasili s jeho rozhodnutím. Odhovárali ho, hrozili mu, poukazovali na zlé časy, dávali mu najavo ako ich sklamal. Štefan miloval svojich rodičov. Bolelo ho, že ich sklamal. Ale Ježišovo volanie bolo silnejšie. Keď rodičia videli, že syn je neúprosný, súhlasili, aby nastúpil na dvojročné prípravné obdobie. Očakávali, že toto náročné obdobie skúšok ich syna odradí. Dva roky je dosť dlhá doba. Štefan je mladý, nevydrží žiť disciplinovanie, rozmyslí si to a vzdá sa svojho úmyslu. Takto sa uspokojovali. Štefanove túžby schválili jezuitskí predstavení. Ako 19-ročný vstupuje do Spoločnosti Ježišovej. Noviciát absolvoval v Brne. Počas štúdia si Štefan sám overil, či má potrebné vlastnosti, schopnosti k štúdiu, rozvážnosť v konaní, zdravý úsudok, dar reči, prívetivosť, úsmev, pevné zdravie. Všetko to zvládol. Po dvoch rokoch skladal 11. júla 1604 prvé rehoľné sľuby v Brne. Stáva sa Kristovým vojakom na celý život. Na štúdium filozofie ho poslali predstavení do Prahy, kde zároveň vyučoval v nižších triedach gymnázia. Hlavné štúdia, potrebné pre kňazstvo, t. j. teológiu vyštudoval v Štajerskom Hradci. Po štyroch rokoch bol v r. 1615 vysvätený za kňaza. Na základe svojho veľmi dobrého prospechu v ňom videli jeho spolubratia budúceho univerzitného profesora. Avšak predstavení si cenili aj jeho charakterovú bezúhonnosť, rehoľnú disciplínu, hlbokú vieru, spolucítanie s Cirkvou a obetavú apoštolskú lásku. Poslali ho do novovybudovaného apoštolského strediska v Humennom. Zo zachovaných záznamov vieme, že bol riaditeľom kolégia v Humennom a maďarským kazateľom.

SVÄTÍ KOŠICKÍ MUČENÍCI

Prípravný rok

Medzitým cisársky kapitán Košic Ondrej Dóczy žiadal jezuitov, aby založili stálu misiu v Košiciach, kde sú katolíci opustení a bezbranní proti búrlivému kalvínskemu kazateľovi Alvinczemu. Predstavení sa rozhodli, že najschopnejším na túto misiu je páter Štefan a posielajú ho do Košíc. Jeho apoštolská práca bola veľmi účinná, pretože sám Alvinczy vyhlásil, že kým tento jezuita bude žiť, nemôže mať ani on ani nová viera (protestantizmus) veľa nádejí. Od roku 1618 sa páter Štefan častejšie stretával s kanonikom Marekom Križinom, ktorý spravoval majetky opátstva v Krásnej nad Hornádom. O ich stykoch, blízkej spolupráci a o ich spoločných duchovných záujmoch svedčí skutočnosť, že si v júli 1619 vykonali spoločné duchovné cvičenia v humenskom jezuitskom kláštore. Predpokladá sa, že začiatkom roka 1619 sa k nemu do duchovnej služby pripojil Melichar Grodeczki, ktorý prišiel z Prahy.

Vyberieme historickú mapu, do ktorej budú môcť deti zaznačiť Štefanovu životnú cestu, tzn. dôležité miesta z jeho života. Pýtame sa detí, kde sa narodil Štefan, kde začal študovať. Kam sa vybral po skončení základného a stredného štúdia. V ktorom meste začal študovať filozofiu. Kde vyštudoval teológiu. Kam ho poslali predstavení po kňazskej vysviacke. Kam bol poslaný na stálu misiu pre duchovnú podporu katolíkov. (Mapu je možné prezentovať cez MS PowerPoint, pozri súbor MS PowerPoint v prílohe.)

Po vyznačení cesty pokračujeme v rozprávaní.

- Štefan bol rytierom ducha. A viete aká je Božia výzbroj, chlapci?
- Božia výzbroj, o takej sme ani nepočuli.

A čo vy deti, počuli ste už o Božej výzbroji? Ako si ju predstavujete, čo by to mohlo byť? Na čo má slúžiť taká výzbroj? Vyhľadáme si text z listu sv. apoštola Pavla Efezanom, v ktorej Pavol opisuje Božiu výzbroj.

Práca s textom Svätého písma:

Ef 6, 10 – 18

¹⁰Napokon upevňujte sa v Pánovi a v sile jeho moci. ¹¹Oblečte si Božiu výzbroj, aby ste mohli čeliť úkladom diabla. ¹²Lebo nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohoto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach. ¹³Preto si vezmite Božiu výzbroj, aby ste mohli v deň zla odolať, všetko prekonať a obstáť! ¹⁴Stojte teda: **bedrá si prepášte pravdou, oblečte si pancier spravodlivosti** ¹⁵**a obujte si pohotovosť pre evanjelium pokoja!** ¹⁶**Pri všetkom si vezmite štít viery,** ktorým môžete uhasiť všetky ohnivé šípy zloducha! ¹⁷**A zoberte si aj prilbu spásy a meč Ducha, ktorým je Božie slovo!** ¹⁸Vo všetkých modlitbách a prosbách sa modlite v každom čase v Duchu! A v ňom vytrvalo bdejte a proste za všetkých svätých!

SVÄTÍ KOŠICKÍ MUČENÍCI

Prípravný rok

- Chlapci, tak čo, ktorá zbraň je tá najlepšia? Čím všetkým sa máme zaodieť? – zakončil otec svoje rozprávanie.
- Pravdou, spravodlivosťou, evanjeliom pokoja, vierou, spásou a Duchom, ktorým je Božie slovo, modlitba.
- Božia výzbroj je Božia prítomnosť v našom živote. Vnímame Boha ako pravdu, spravodlivosť....
- Čo môžeme urobiť preto, aby sme sa stali duchovnými rytiermi? Môžeme sa zaodieť do Božej pravdy, nechať sa prikryť Božou spravodlivosťou. Posilňovať v sebe vieru v Boha, ňou máme účasť na poznávaní Boha. Môžeme byť pohotoví pri šírení evanjelia. Spolupracovať s Bohom na našej spáse. Môžeme sa posilňovať Božím slovom.

Otázky na uvažovanie:

Štefan vo svojom živote pochopil, že chce byť rytierom Božieho Ducha. Aj my môžeme byť rytiermi v dnešnej dobe. Už vieme, že potrebujeme v sebe rozvíjať skutočné hodnoty. Praví rytieri boli odvážni. Keď videli nepravosť, zlo, zasiahli. O čo sa budeme snažiť v najbližších dňoch? Čo môžeme konkrétne urobiť pre svoj duchovný život a svoju farnosť? Môžete sa zapojiť do miništrovania, môžete sa zapojiť do spevokolu, môžete pomôcť rodičom, ak pomáhajú pri upratovaní kostola. A tiež môžete posilňovať svoju odvahu pre konanie dobra. Byť odvážnym, keď vidíme, že sa deje nepravosť.

Pouvažujme nad prostriedkami, možnosťami ako sa môžeme zaodieť do Božej výzbroje. Aby sa z nás stali skutoční duchovní rytieri spoločne sa pomodlíme (môžeme si zvoliť – modlitbu ruženca, popr. jeden desiatok, Litánie k Duchu Svätému, Litánie k Najsvätejšiemu srdcu Ježišovmu,...).

Duchovné rytierstvo je väčšie ako to svetské

1. Správne spoj udalosť zo života sv. Štefana Pongráca s mestom, kde sa to stalo.

Narodil sa v roku 1583

Praha

Základnú a strednú školu vyštudoval v

Kluž

Do noviciátu vstúpil

Humenné

Filozofiu vyštudoval

Alvinic

Teológiu vyštudoval

Brno

Duchovné cvičenia si vykonal

Štajerský Hradec

2. Prečítaj si text sv. apoštola Pavla z listu Efezanom. Farebne označ všetky znaky rytierskej Božej zbroje. Na druhú stranu pracovného listu nakresli rytiera s Božou výzbrojou.

Ef 6, 10 – 18

¹⁰Napokon upevňujte sa v Pánovi a v sile jeho moci. ¹¹Oblečte si Božiu výzbroj, aby ste mohli čeliť úkladom diabla. ¹²Lebo nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohoto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach. ¹³Preto si vezmite Božiu výzbroj, aby ste mohli v deň zla odolať, všetko prekonať a obstáť! ¹⁴Stojte teda: bedrá si prepášte pravdou, oblečte si pancier spravodlivosti ¹⁵a obujte si pohotovosť pre evanjelium pokoja! ¹⁶Pri všetkom si vezmite štít viery, ktorým môžete uhasiť všetky ohnivé šípy zloducha! ¹⁷A zoberte si aj prilbu spásy a meč Ducha, ktorým je Božie slovo! ¹⁸Vo všetkých modlitbách a prosbách sa modlite v každom čase v Duchu! A v ňom vytrvalo bďte a proste za všetkých svätých!

SVÄTÝ ŠTEFAN PONGRÁC (druhá katechéza)² VARIANT B

DUCHOVNÉ RYTIERSTVO JE VÄČŠIE AKO TO SVETSKÉ

Veková kategória: 9 – 12 rokov (najmä deti, pripravujúce sa na prvé sv. prijímanie).

Pomôcky: . Sväté písmo, podľa možností kňazské liturgické oblečenie alebo môžete použiť prezentáciu, ktorá je súčasťou príloh ku katechéze, v prípade potreby životopis z prílohy.

Vovedenie do témy:

(Opakovanie) Deti, pamätáte si na príbeh Jožka, ktorý sa bál zomrieť násilnou smrťou? Pracovali sme s textom z evanjelia podľa Marka. Hovorili sme o blahoslavenstvách. Kto je dnes šťastný? Komu sa podarilo urobiť radosť rodičom, spolužiakom, kamarátom....?

(Vovedenie do témy) Deti, poznáte rytierov? Videli ste nejaký film o rytieroch? Kto sa hral na rytierov? Čo vieme o rytieroch, akí boli, čo alebo koho ochraňovali? Existujú dnes rytieri? Ako by sme ich nazvali?

Počúvanie spojené s aktivitou:

Jožko sa popoludní vrátil zo školy a už sa nevedel dočkať, kedy prídu jeho kamaráti. Dnes sa chceli hrať na bojovníkov. Vymýšľali si hru, v ktorej by niekoho zachránili. Zvyčajne sa rozdelili na dve skupiny, jedni budú „dobrí“ a tí druhí „zlí“. Občas sa s nimi zahrala aj Ema. Kedy už prídu, spytoval sa Jožko sám seba. Odrazu zazvonil zvonček pri dverách. Konečne sú tu. Raz dva sa rozdelili a hra sa mohla začať. Keď sa už dostatočne vyhrali, rozhodli sa rozšíriť zbierku svojich zbraní. Dali sa do vyrábania mečov z kartónov. Odrazu sa však strhla hádka, ktorá zbraň je účinnejšia, mocnejšia, dôležitejšia. Boli natoľko hluční, až svojim krikom prilákali Jožkovho otca. Ten vstúpil do izby a chvíľu ich sledoval. Keď si ho chlapci všimli, hneď sa ho začali vypytovať, kto z nich má pravdu. Otec sa šibalsky usmial a spýtal sa:

- Jožko pamätáš sa na náš výlet v čase a priestore?
- Samozrejme, odvetil Jožko. Čo to má, ale s tým spoločné?
- Aký výlet? – dopytovali sa chlapci. Aby boli v obraze Jožko im stručne prerozprával udalosti, ktoré sa kedysi stali. Vybral aj mapu, aby im ukázal, kde sa to stalo.

Teraz už aj chlapci zvedavo hľadeli na otca a čakali, čo im povie. Otec začal rozprávať. Predstavím vám dnes jedného mladého muža, ktorý ako malý chlapec veľmi obľuboval vojenské hry a zábavy, keďže pochádzal zo šľachtického rodu. Volal sa Štefan Pongrác a narodil sa v roku 1583 v Alvinici na území dnešného Rumunska. Približne v čase, keď mal 10 rokov, poslali ho rodičia do jezuitskej školy v meste Kluž, kde získal základné

² Autorka katechézy: Zuzana Hovancová, metodička DKÚ Košice, Košická arcidiecéza

a stredné vzdelanie. Vynikal v štúdiu vďaka svojmu rozumovému nadaniu a húževnatosti. V tomto prostredí zatúžil po rehoľnom povolaní. Pri čítaní životopisu sv. Ignáca z Loyoly pochopil, že duchovné rytierstvo je väčšie ako svetské. Cítil vo svojom srdci povolanie pre Ježiša. Ako 19-ročný vstupuje do Spoločnosti Ježišovej. Noviciát absolvoval v Brne. Po dvoch rokoch skladal 11. júla 1604 prvé rehoľné sľuby v Brne. Stáva sa Kristovým vojakom na celý život. Hlavné štúdiá, potrebné pre kňazstvo, t. j. teológiu vyštudoval v Štajerskom Hradci. Po štyroch rokoch bol v r. 1615 vysvätený za kňaza. Predstavení ho poslali do apoštolského strediska v Humennom. Keď príde požiadavka od cisárskeho kapitána Košíc Ondreja Dóczyho o misiu v Košiciach, predstavení tam posielajú pátra Štefana.

- Štefan sa stal rehoľníkom. Čo odlišuje rehoľníka od bežného človeka (laika)?
- Je to spôsob života a tiež oblečenia. Pri rehoľnej vysviacke si budúci rehoľník oblieka nové rúcho, ktorým vyznáva, že patrí Bohu a tiež je znakom jeho zaradenia do bratského spoločenstva, ktoré ho prijíma. Zároveň je rehoľný habit vyjadrením sľubu chudoby.
- Štefan bol rytierom ducha. Obliekol si rehoľný habit, no tiež kňazské oblečenie, pretože sa stal kňazom. Uvedomoval si, že ako rytier ducha bude potrebovať Božiu výzbroj. A viete, aká je Božia výzbroj, chlapci?
- Božia výzbroj, o takej sme ani nepočuli.

A čo vy deti, počuli ste už o Božej výzbroji? Ako si ju predstavujete, čo by to mohlo byť? Na čo má slúžiť taká výzbroj? Vyhľadáme si text z listu sv. apoštola Pavla Efezanom, v ktorej Pavol opisuje Božiu výzbroj.

Práca s textom Svätého písma:

Ef 6, 10 – 18

¹⁰Napokon upevňujte sa v Pánovi a v sile jeho moci. ¹¹Oblečte si Božiu výzbroj, aby ste mohli čeliť úkladom diabla. ¹²Lebo nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohoto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach. ¹³Preto si vezmite Božiu výzbroj, aby ste mohli v deň zla odolať, všetko prekonať a obstáť! ¹⁴Stojte teda: **bedrá si prepášte pravdou, oblečte si pancier spravodlivosti** ¹⁵**a obujte si pohotovosť pre evanjelium pokoja!** ¹⁶**Pri všetkom si vezmite štít viery,** ktorým môžete uhasiť všetky ohnivé šípy zloducha! ¹⁷**A zoberte si aj prilbu spásy a meč Ducha, ktorým je Božie slovo!** ¹⁸Vo všetkých modlitbách a prosbách sa modlite v každom čase v Duchu! A v ňom vytrvalo bdejte a proste za všetkých svätých!

- Chlapci, tak čo, ktorá zbraň je tá najlepšia? Čím všetkým sa máme zaodieť? – zakončil otec svoje rozprávanie.
- Pravdou, spravodlivosťou, evanjeliom pokoja, vierou, spásou a Duchom, ktorým je Božie slovo, modlitba.
- Božia výzbroj je Božia prítomnosť v našom živote. Vnímame Boha ako pravdu, spravodlivosť....
- Čo môžeme urobiť preto, aby sme sa stali duchovnými rytiermi? Môžeme sa zaodieť do Božej pravdy, nechať sa prikryť Božou spravodlivosťou. Posilňovať v sebe vieru v Boha, ňou máme účasť na poznávaní Boha. Môžeme byť pohotoví pri šírení evanjelia. Spolupracovať s Bohom na našej spásе. Môžeme sa posilňovať Božím slovom.

Deti, čo pre vás znamená obliekať sa? Načo nám slúži odev? Máme aj my symbolické oblečenie? Počuli sme, že Štefan sa obliekol do rehoľného rúcha. Zároveň bol kňazom. Kňaz sa pred slávením sv. omše oblieka do bohoslužobného oblečenia, ktoré má hlbokú symboliku. Čo všetko k nemu patrí a čo symbolizuje?

Tunika, alba – je dlhá biela košeľa, ktorá siaha od ramien až po zem. Je symbolom čistoty duše, ktorá je v stave milosti. Môže byť zdobená, pričom ozdoby vyjadrujú posväcujúcu milosť.

Humerál – je látka, ktorá sa používa v prípade, ak alba nezakrýva šaty okolo krku. Symbolizuje čisté a múdre myšlienky.

Štola – je úzky, umelecký ozdobený pás látky. Symbolizuje kňazskú moc. V liturgii symbolizuje autoritu, dôstojnosť a moc kňazstva. Kňazi majú štólu voľne spustenú z oboch pliec, čo symbolizuje plnosť ich kňazskej moci.

Cingulum – je povraz alebo pás, ktorým sa prepáše alba okolo pásu, aby neprekážala pri liturgických úkonoch. Používa sa ak je alba príliš voľná. Cingulum v duchovnom význame predstavuje kontrolu nad žiadostivosťou tela.

Poznáme dva druhy cingula. Prvým je biely povraz, ktorým si kňaz prepáše albu pred sv. omšou a druhým je čierny (kňazi), fialový (biskupi), červený (kardináli) alebo biely (pápež) hodvábný pás, ktorý sa nosí na reverende.

Liturgické rúcho, ornát – je vrchný liturgický odev, ktorý používa kňaz pri slávení svätej omše. Oblieka sa na ostatné liturgické oblečenia a je považovaný za symbol lásky, ktorá zakrýva množstvo hriechov (Porov. 1 Pt 4, 8). Ornát sleduje farby daného liturgického obdobia a musí byť farebne zladený so štólou.

SVÄTÍ KOŠICKÍ MUČENÍCI

Prípravný rok

Superpelícia – je biela košeľa so širokými rukávmi a hranatým výrezom okolo krku. Vznikla z praktických dôvodov skrátením alby a preto sa používa tam, kde alba nie je potrebná. Duchovná symbolika superpelície je ako u alby: vyjadruje čistotu duše.

Vélum – je široký ozdobný pruh látky, ktorý zakrýva ramená a ruky kňaza pri požehnaní Oltárnou sviatosťou. Zvýrazňuje slávnosť danej chvíle a úctu k Najsvätejšej Oltárnej sviatosti.

Otázky na uvažovanie:

Štefan vo svojom živote pochopil, že chce byť rytierom Božieho Ducha. Aj my môžeme byť rytiermi v dnešnej dobe. Už vieme, že potrebujeme pre svoj duchovný život špeciálne oblečenie.

Praví rytieri boli odvážni. Keď videli nepravosť, zlo, zasiahli. O čo sa budeme snažiť v najbližších dňoch? Čo môžeme konkrétne urobiť pre svoj duchovný život a svoju farnosť?

Pouvažujme nad prostriedkami, možnosťami ako sa môžeme zaodieť do Božej výzbroje. Aby sa z nás stali skutoční duchovní rytieri spoločne sa pomodlime (môžeme si zvoliť – modlitbu ruženca, popr. jeden desiatok, Litánie k Najsvätejšiemu srdcu Ježišovmu,...).

Deťom môžeme zadať domácu úlohu, aby si prečítali životopis sv. Štefana Pongráca a do mapy zaznačili jeho putovanie. (V tom prípade deti potrebujú mať vytlačenú mapu a životopis z prílohy. V pracovnom liste je QR kód, ktorý môžu použiť v prípade, že majú čítačku QR kódov v mobile).

Duchovné rytierstvo je väčšie ako to svetské³

3. Čiarami spoj názov kňazského oblečenia s obrázkom. Pod názov doplň symbolický význam oblečenia.

ornát

alba

vélum

superpelícia

štóla⁴

4. Prečítaj si text sv. apoštola Pavla z listu Efezanom. Farebne označ všetky znaky rytierskej Božej zbroje.
Pouvažuj, čo pre Teba znamená oblečenie. Porozprávaj sa s rodičmi, alebo katechétom o význame Božej výzbroje pre duchovný život.
Na druhú stranu pracovného listu nakresli rytiera s Božou výzbrojou.

Ef 6, 10 – 18

¹⁰Napokon upevňujte sa v Pánovi a v sile jeho moci. ¹¹Oblečte si Božiu výzbroj, aby ste mohli čeliť úkladom diabla. ¹²Lebo nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohoto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach. ¹³Preto si vezmite Božiu výzbroj, aby ste mohli v deň zla odolať, všetko prekonať a obstáť! ¹⁴Stojte teda: bedrá si prepášte pravdou, oblečte si pancier spravodlivosti ¹⁵a obujte si pohotovosť pre evanjelium pokoja! ¹⁶Pri všetkom si vezmite štít viery, ktorým môžete uhasiť všetky ohnivé šípy zloducha! ¹⁷A zoberte si aj prilbu spásy a meč Ducha, ktorým je Božie slovo! ¹⁸Vo všetkých modlitbách a prosbách sa modlite v každom čase v Duchu! A v ňom vytrvalo bďte a proste za všetkých svätých!

5. Cez QR kód sa môžeš viac dozvedieť o živote sv. Štefana Pongráca.

³ Autorka pracovného listu: Zuzana Hovancová, metodička DKÚ Košice, Košická arcidiecéza

⁴ Zdroj obrázkov: <http://www.vojcice.rimkat.sk/images/LPAO.jp>

Štefan Pongráč

Začína sa rozprávanie o svätom Markovi, Štefanovi a Melicharovi – troch Košických mučeníkoch a o čase, v ktorom žili.

Píše Katarína Jantáková, kreslí Michal Orlický

Naše národné i náboženské dejiny sa po stáročia odvíjali v Uhorskom kráľovstve. R.1526 Uhorsko napadol turecký sultán Sulejman. Nastalo dlhé obdobie vojnového pustošenia a duchovná i telesná bieda. Ľudí kosili epidémie, vzrastala nevzdelanosť.

Pápež Pavol III. chcel nájsť východisko. V r. 1545 zvolal koncil (pracovné stretnutie biskupov celého sveta so Svätým otcom) do Tridentu. Po koncile sa začalo obdobie nového života viery.

V roku 1583 sa v Sedmohradsku (dnešné Rumunsko) narodil Štefan Pongráč. Vyrastal v katolíckej rodine v čase tureckých vojnových ťažení. Otec si predstavoval, že raz jeho syn bude bojovať za katolícku vieru na koni so šablou v ruke.

Desaťročný Štefan začal študovať v jezuitskej škole v meste Kluži. Tu získal základné i stredné vzdelanie. Napriek protestom rodičov sa rozhodol, že sa stane rehoľníkom.

Noviciát strávil v Brne. Istý čas tu slúžil chorým v nemocnici. Práve vtedy trápila krajinu epidémia moru. Štefan videl okolo seba veľa utrpenia.

Po skončení noviciátu študoval filozofiu a teológiu. V Štajerskom Hradci bol vysvätený za kňaza. Keď v Košiciach potrebovali kňaza, predstavení ta poslali okrem Štefana Pongráča aj Melichara Grodzieckeho.

Pokračovanie
nabudúce.

Sv. Štefan Pongrác – životopis

Štefan Pongrác sa narodil v roku 1583 v Alvinici na území dnešného Rumunska. Ako malý chlapec veľmi obľuboval vojenské hry a zábavy, keďže pochádzal zo šľachtického rodu. Vyrastal v katolíckej rodine, hoci Sedmohradsko v tom čase už nebolo čisto katolícke. Jeho otec si vytváral predstavu o jeho budúcnosti ako bojuje za pravú katolícku vieru na koni so šablou v ruke. Približne v čase, keď mal 10 rokov, poslali ho rodičia do jezuitskej školy v meste Kluž, kde získal základné a stredné vzdelanie. Vynikal v štúdiu vďaka svojmu rozumovému nadaniu a húževnatosti. V tomto prostredí zatúžil po rehoľnom povolaní. Pri čítaní životopisu sv. Ignáca z Loyoly pochopil, že duchovné rytierstvo je väčšie ako svetské. Cítil vo svojom srdci povolanie pre Ježiša. Rodičia však nesúhlasili s jeho rozhodnutím. Odhovárali ho, hrozili mu, poukazovali na zlé časy, dávali mu najavo ako ich sklamal. Štefan miloval svojich rodičov. Bolelo ho, že ich sklamal. Ale Ježišovo volanie bolo silnejšie. Keď rodičia videli, že syn je neúprosný, súhlasili, aby nastúpil na dvojročné prípravné obdobie. Očakávali, že toto náročné obdobie skúšok ich syna odradí. Dva roky je dosť dlhá doba. Štefan je mladý, nevydrží žiť disciplinovanie, rozmyslí si to a vzdá sa svojho úmyslu. Takto sa uspokojovali. Štefanove túžby schválili jezuitskí predstavení. Ako 19-ročný vstupuje do Spoločnosti Ježišovej. Noviciát absolvoval v Brne. Počas štúdia si Štefan sám overil, či má potrebné vlastnosti, schopnosti k štúdiu, rozvážnosť v konaní, zdravý úsudok, dar reči, prívetivosť, úsmev, pevné zdravie. Všetko to zvládol. Po dvoch rokoch skladal 11. júla 1604 prvé rehoľné sľuby v Brne. Stáva sa Kristovým vojakom na celý život. Na štúdium filozofie ho poslali predstavení do Prahy, kde zároveň vyučoval v nižších triedach gymnázia. Hlavné štúdia, potrebné pre kňazstvo, t. j. teológiu vyštudoval v Štajerskom Hradci. Po štyroch rokoch bol v r. 1615 vysvätený za kňaza. Na základe svojho veľmi dobrého prospechu v ňom videli jeho spolubratia budúceho univerzitného profesora. Avšak predstavení si cenili aj jeho charakterovú bezúhonnosť, rehoľnú disciplínu, hlbokú vieru, spolucítenie s Cirkvou a obetavú apoštolskú lásku. Poslali ho do novovybudovaného apoštolského strediska v Humennom. Zo zachovaných záznamov vieme, že bol riaditeľom kolégia v Humennom a maďarským kazateľom.

Medzitým cisársky kapitán Košíc Ondrej Dóczy žiadal jezuitov, aby založili stálu misiu v Košiciach, kde sú katolíci opustení a bezbranní proti búrlivému kalvínskemu kazateľovi Alvinczemu. Predstavení sa rozhodli, že najschopnejším na túto misiu je páter Štefan a posielajú ho do Košíc. Jeho apoštolská práca bola veľmi účinná, pretože sám Alvinczy vyhlásil, že kým tento jezuita bude žiť, nemôže mať ani on ani nová viera (protestantizmus) veľa nádejí. Od roku 1618 sa páter Štefan častejšie stretával s kanonikom Marekom Križinom, ktorý spravoval majetky opátstva v Krásnej nad Hornádom. O ich stykoch, blízkej spolupráci a o ich spoločných duchovných záujmoch svedčí skutočnosť, že si v júli 1619 vykonali spoločné duchovné cvičenia v humenskom jezuitskom kláštore. Predpokladá sa, že začiatkom roka 1619 sa k nemu do duchovnej služby pripojil Melichar Grodeczki, ktorý prišiel z Prahy.

